
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
DEPARTAMENTI I STABILITETIT FINANCIAR

Raport¹

mbi ecurinë e treguesve që monitoron Banka e Shqipërisë, në kuadër të procesit të de-euroizimit

Shkurt 2020

---

¹ Ky raport publikohet në zbatim të Memorandumit të Bashkëpunimit mes Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Bankës së Shqipërisë dhe Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare, “Për zgjerimin e përdorimit të monedhës kombëtare në sistemin financiar dhe në ekonominë shqiptare”, nënshkruar më 18.4.2017 dhe publikuar në adresën e internetit:

https://www.bankofalbania.org/web/pub/memorandumi_gksf_9384_1.pdf

Përmbajtja

Hyrje	Faqe 3
Përmbledhje	Faqe 3
Ecuria e treguesve	Faqe 4
Konkluzion	Faqe 11
<i>Aneksi I: Paketa e masave të Bankës së Shqipërisë në drejtim të deeuroizimit (Shkurt 2018), dhe treguesit e monitorimit</i>	Faqe 12
<i>Aneksi II: Veprime rregullative të mëparshme që ndikojnë në drejtim të deeuroizimit</i>	Faqe 14

I. Hyrje

Në kuadër të Memorandumit të Bashkëpunimit me Ministrinë e Financave dhe të Ekonomisë, si dhe me Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare, nënshkruar në datën 18 prill 2017, Banka e Shqipërisë ndërmori një paketë masash konkrete për të stimuluar përdorimin e monedhës vendase. Paketa e masave, e cila u miratua me vendim të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë në shkurt 2018, përbëhet nga tre elemente kryesore: i) diferencimi i rezervës së detyrueshme për detyrimet në valutë; ii) kërkesa më të larta për treguesit e likuiditetit në valutë; dhe iii) ndërgjegjësimi i huamarrësve për rrezikun që paraqet kredia në valutë. Efikasiteti i masave monitorohet përmes disa treguesve dhe vlerësohet në bazë të ndryshimit në nivelin e euroizimit të sistemit financiar, para dhe pas implementimit të tyre. Më shumë detaje lidhur me masat dhe treguesit e përcaktuar për monitorimin e efektit të tyre, jepen në Aneksin 1.

Rezultatet e këtij vlerësimi, si dhe gjykimi mbi përshtatshmërinë e masave për arritjen e objektivit (nxitja e përdorimit më të madh të monedhës kombëtare në ekonomi) komunikohen çdo gjashtëmuajor, përmes publikimit të këtij raporti.

Sikurse theksohet në Memorandum, synimi i Strategjisë nuk është arritja e nivelit zero të përdorimit të monedhave të huaja, pasi niveli i hapjes së ekonomisë sonë me vendet partnere tregtare nënkupton praninë e rëndësishme të monedhave të huaja në sistemin tonë financiar. Objektivi është pakësimi i përdorimit të monedhave të huaja deri në një nivel që konsiderohet i natyrshëm për një ekonomi të ngjashme me atë shqiptare.

II Përmbledhje²

Gjatë gjysmës së dytë të vitit 2019, ka pasur një zhvendosje të lehtë drejt niveleve më të ulëta të rrezikut në shumicën e treguesve, kryesisht të krahut të aktiveve të sektorit bankar. Në terma vjetorë, kjo zhvendosje është më e dukshme, por ndryshimi është diktuar nga faktorë strukturorë dhe të njëhershëm që lidhen me procesin e transformimit në filial të degës së një banke jashtë vendit³. Kjo ‘thyerje strukturore’ në serinë e të dhënave do të shuhet në vijimësi. Banka e Shqipërisë i mbetet opinionit se duhet më shumë kohë që masat të ndjehen të plota dhe të konkludohet lidhur me efektivitetin e tyre.

Krahasuar me fundin e qershorit 2019, në fund të vitit 2019 janë vënë re këto ndryshime: **Depozitat** – depozitat në valutë ndaj totalit të depozitave të klientëve shënuan nivelin 51.7%, krahasuar me 51.6% që ishin në fund të qershorit 2019 dhe 53.6% një vit më parë. Ndërsa, depozitat mbi një vit në monedhën vendase kanë vijuar rritjen në nivelin 15.3%;

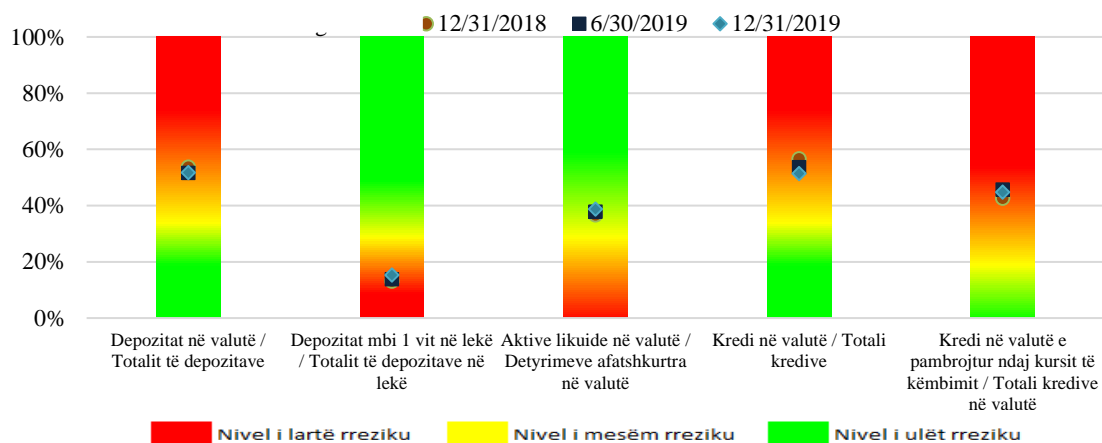
² Treguesit e monitoruar në këtë raport paraqiten të zhveshur nga efekti tremujor i luhatjeve në kursin e këmbimit të monedhës kombëtare ndaj monedhave kryesore të huaja (euro dhe dollar amerikan). Për matjen e efektit të kursit në portofolin e kredive të secilës bankë është përdorur formula: $X_t - X_{t-1} - (X_t/K_t - X_{t-1}/K_{t-1}) * K_{t-1}$. Ku, X përfaqëson vlerën në monedhën vendase, K është kursi i këmbimit i shprehur në lekë për njësi të valutës, dhe t është periudha e shprehur në tremujor.

³ Më tej në material, ky faktor referohet si “thyerje strukturore”.

Likuiditeti – aktivet likuide në valutë ndaj pasiveve afatshkurtra në valutë për sistemin, shënuan nivelin 37.8%, me një rritje prej 0.9 pikë përqindjeje (pp) krahasuar me fundin e qershorit;

Kreditë – rreth 51.4% e portofolit të kredive është në valutë, ose 2.3 pp më pak se fundi i qershorit 2019. Kreditë e pambuluara ndaj rrezikut të kursit të këmbimit përbëjnë 44.8% të kredive në valutë, ose 0.9 pp më pak se fundi i gjashtëmuorit të parë 2019.

Grafik 1. Treguesit kryesorë për monitorimin e nivelit të përdorimit të valutës në sektorin bankar shqiptar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Shënim: Për secilin tregues, niveli i rrezikut është përcaktuar duke iu referuar një pragu krahasues. Për treguesit “depozita në valutë ndaj totalit të depozitave” dhe “kredi në valutë ndaj totalit të tepicës së kredisë”, pragu krahasues është niveli prej 30%, sipas gjykimit ekspert. Për vlera nën 30% të këtyre treguesve, niveli i rrezikut konsiderohet “i ulët” (ngjyra e gjelbër). Për treguesin “aktive likuide në valutë ndaj pasiveve afatshkurtra në valutë”, pragu krahasues llogaritet duke i shtuar një devijim standard të serisë kohore kufirit rregullativ prej 20%. Për vlera më të ulëta se ky prag krahasues, treguesi sinjalizon “nivel të lartë” të rrezikut. Për treguesin e “depozitave me afat mbi një vit në lekë ndaj totalit të depozitave në lekë”, pragu krahasues është përcaktuar sipas gjykimit ekspert në nivelin 40%.

III Ecuria e treguesve⁴

Në këtë kapitull përshkruhet ecuria e treguesve të listuar në hyrje të materialit. Paraqitja e treguesve e zhveshur nga efektet e kursit të këmbimit synon afrimin maksimal drejt matjes së ndikimit të masave. Ashtu siç është paraqitur në vijim, lajmërimi i paketës së masave nuk ka pasur efekt të menjëhershëm mbi treguesit e analizuar.

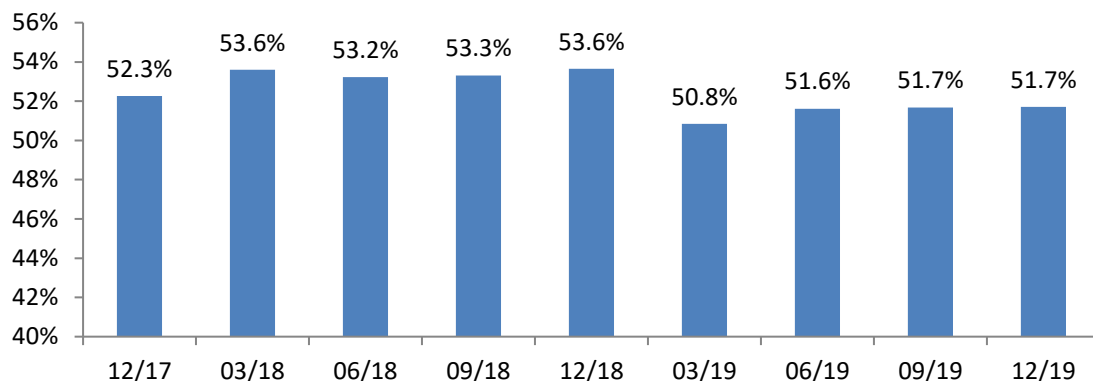
Ecuria e Depozitave

Në fund të gjashtëmuorit të dytë 2019, depozitat në valutë ndaj totalit të depozitave të klientëve shënuan nivelin 51.7%, krahasuar me 51.6% që ishin në fund të qershorit 2019

⁴ Në këtë analizë janë rishikuar vlerat e T3 dhe T4 2018 për të reflektuar ndryshimet strukturore në sistemin bankar. Efekti i tyre ka qenë minimal dhe nuk ka pasur ndikim në konkluzionet e analizës.

dhe 53.6% një vit më parë. Nëse përjashtohet efekti i “thyerjes strukturore”, vërehet një ecuri e qëndrueshme e treguesit.

Grafik 2. Raporti i depozitave në valutë ndaj totalit të depozitave, për sistemin bankar

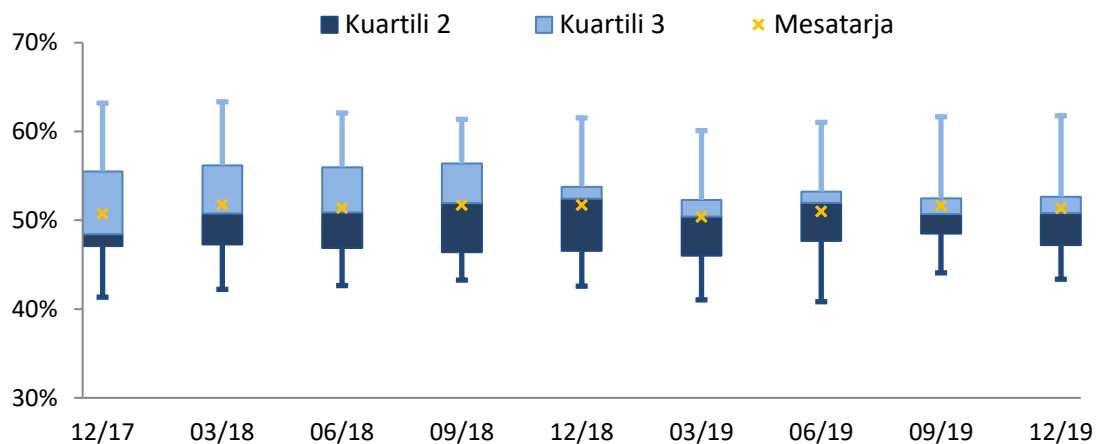

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Për sa i përket shpërndarjes së treguesit të depozitave në valutë, aktualisht rezultojnë se 6 nga 12 banka që operojnë në sistemin bankar shënojnë nivelin mbi 50% për këtë tregues, duke i bërë ato subjekt të normës më të lartë të rezervës së detyrueshme (20%) për pjesën e depozitave në valutë mbi nivelin 50%. Si rezultat, këto banka duhet të përballen me kosto financiare për mbajtjen e valutës në nivelet mbi 50%. Në kushtet e normave shumë të ulëta të interesit për investimin e valutës, këto kosto për bankat janë më të ulëta se në një rast të kundërt.

Në fakt, referuar vlerës maksimale të raportit të mësipërm regjistruar nga bankat e sistemit, ajo ka njohur rritje të lehtë krahasuar me një vit më parë. Ndër bankat që shënojnë nivelin mbi 50% për këtë tregues rezultojnë se niveli maksimal ishte 61.8%, duke qenë 0.7 pp më i lartë krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe 0.2 pp më i lartë krahasuar me një vit më parë. Për më shumë informacion referojuni Grafikut 3.

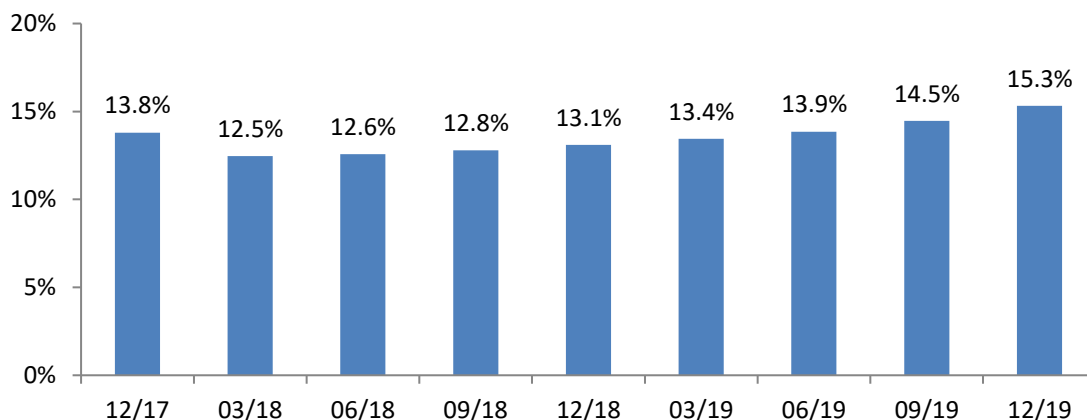
Grafik 3. Shpërndarja e treguesit të depozitave në valutë ndaj totalit të depozitave, për bankat e sistemit

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Norma e rezervës së detyrueshme në lek u ul nga 10% në 7.5%, por ulja ishte më e fortë, në nivelin 5%, për depozitat në lekë me afat maturimi mbi një vit. Në fund të dhjetorit 2019, depozitat mbi një vit në monedhën vendase përbënin 15.3% të totalit të depozitave në lekë, nga 13.9% në fund të gjashtëmujorit të kaluar dhe 13.1% një vit më parë. Treguesi ka njohur rritje me 1.5 pp krahasuar me periudhën paraardhëse.

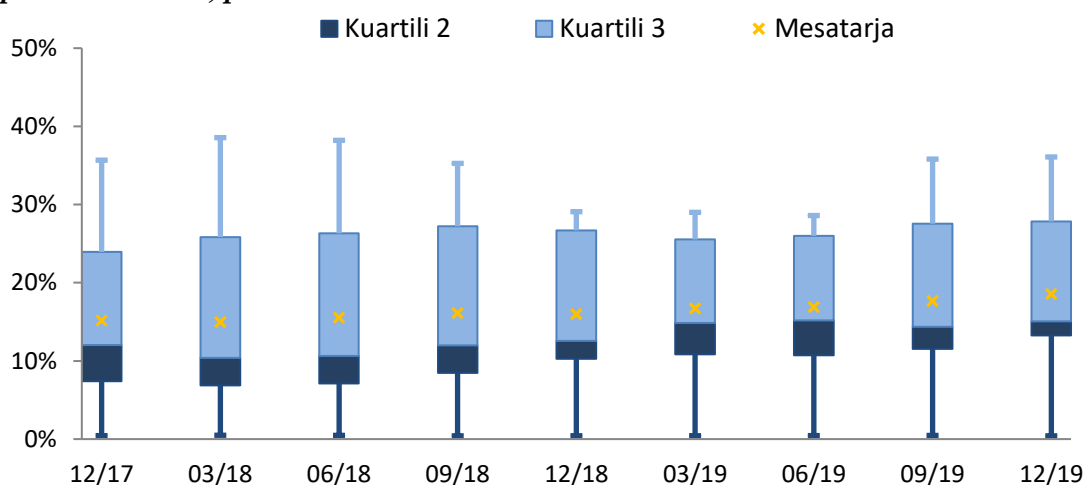
Grafik 4. Raporti i depozitave mbi një vit në lekë ndaj totalit të depozitave në lekë, për sistemin bankar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Gjatë periudhës së analizës, në shpërndarjen e treguesit të mësipërm sipas bankave, vërehet një zgjerim i kuartilin të tretë, ku vlera maksimale ka shënuar rritje nga 28.6% në fund të qershorit 2019, në 36.1% në fund të dhjetorit 2019. Ndërsa vlera e minimumit për bankat e sektorit ka ruajtur nivelin prej 0.4%. Vlera e medianës së treguesit ka treguar një prirje rënëse prej 0.13 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar, ndërsa mesatarja e treguesit vijon prirjen e lehtë rritëse edhe për këtë gjashtëmujor.

Grafik 5. Shpërndarja e raportit të depozitave mbi një vit në lekë ndaj totalit të depozitave në lekë, për bankat e sistemit

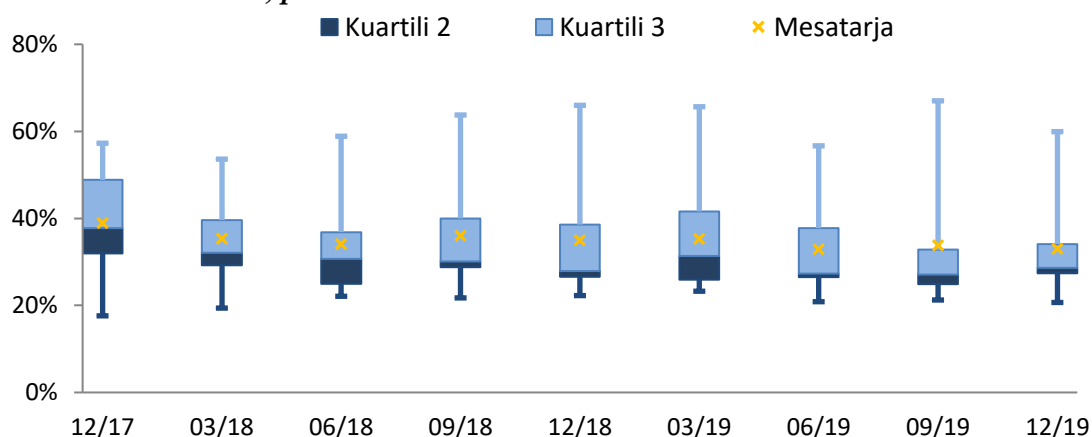
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Ecuria e Aktiveve Likuide

Sistemi financiar shqiptar vijon të karakterizohet nga nivele të kënaqshme të likuiditetit për periudhën në analizë, duke iu referuar ecurisë së treguesit “aktive likuide ndaj pasiveve afatshkurtra”. Në nivel sektori, ky tregues ka ruajtur vlerat mbi kufijtë rregullatorë të përcaktuar, si për monedhën vendase ashtu edhe për valutën, duke ndikuar pozitivisht në shëndetin e sistemit financiar. Treguesi shënoi nivelin prej 38.7% në fund të dhjetorit 2019.

Shpërndarja e treguesit për valutën sipas bankave të sistemit tregon se të gjitha bankat paraqiten mbi nivelin e kërkuar rregullator. Ecuria e vlerës mesatare të raportit nuk ka treguar ndryshime të rëndësishme gjatë periudhës. Nga ana tjetër, vlera maksimale e treguesit ka treguar një rritje prej 3.25 pp duke shënuar nivelin 59.9% krahasuar me nivelin 56.7% që shënonte në fund të gjashtëmujorit të kaluar. Për më shumë në lidhje me shpërndarjen e treguesit sipas bankave të sistemit, referojuni Grafikut 6.

Grafik 6. Shpërndarja e treguesit të aktiveve likuide në valutë ndaj pasiveve afatshkurtra në valutë, për bankat e sistemit

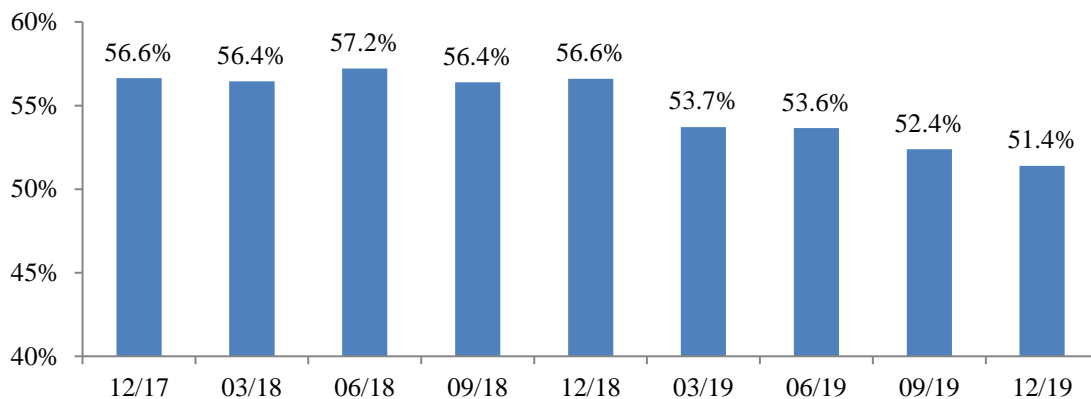

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Ecuria e Kredisë

Teprica e kredisë në valutë është tkurrur gjatë gjysmës së dytë të vitit 2019, duke përbërë 51.4% të portofolit të kredive të sektorit bankar në fund të dhjetorit 2019. Krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar, kjo peshë është 2.26 pp më e ulët, ndërkohë që për krahasime me një vit më parë duhet pasur parasysh që ndryshimi i treguesit është ndikuar më së shumti nga thyerja strukturore e të dhënave të veprimitarisë në valutë.

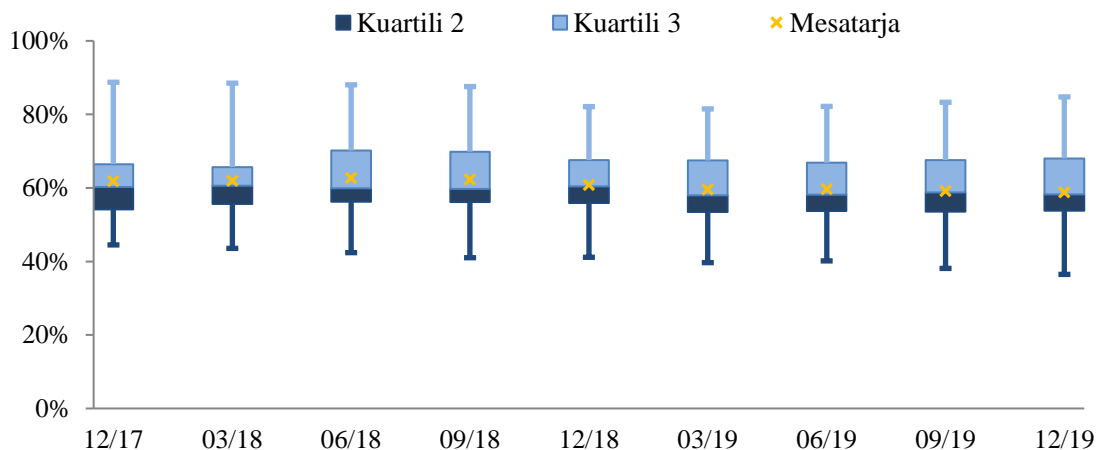
Grafik 7. Raporti i kredive në valutë ndaj totalit të kredive, për sektorin bankar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Në nivel bankash konstatohet një shpërndarje relativisht e gjerë e treguesit (Grafiku 8), i cili është luhatur midis vlerave 36.5% dhe 84.8% në fund të dhjetorit 2019. Kredia në valutë ka njohur rënie në portofolet e shumicës së bankave të sektorit, gjë që reflektohet dhe në uljen e vlerës mesatare të treguesit në 58.8% në fund të dhjetorit 2019, nga 59.7% që shënonte në fund të qershorit 2019 dhe 60.8% një vit më parë. Shpërndarja e treguesit është pothuajse simetrike, siç tregohet nga vlerat e përafërta të mesatares dhe medianës, ndërkohë që vlerat maksimale më të larta regjistruar radhazi gjatë vitit 2019 janë ndikuar nga ecuria e një banke.

Grafik 8. Shpërndarja e raportit të kredive në valutë ndaj totalit të kredive, për bankat e sektorit

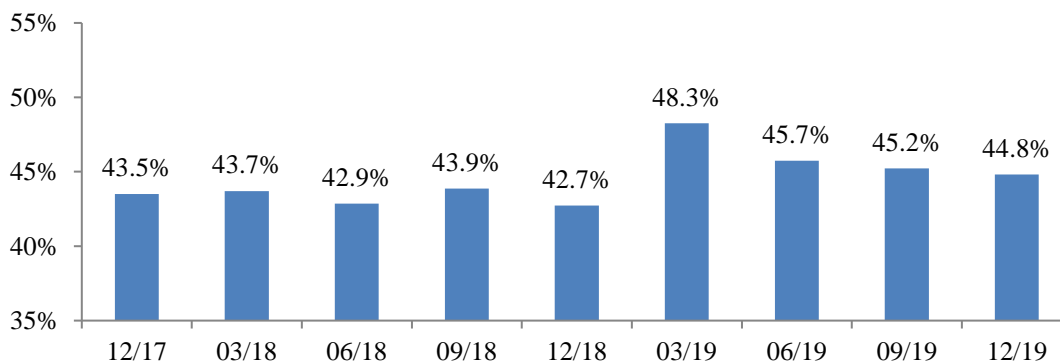
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Ndër kreditë në valutë, kreditë më të ekspozuara ndaj rrezikut të kursit të këmbimit janë ato ku të ardhurat e subjektit huamarrës janë në monedhë të ndryshme nga monedha e përfitimit të kredisë (kreditë e pambrojtura në valutë). Në fund të vitit 2019, këto kredi përbëjnë 44.8% të kredive në valutë, ku peshën më të madhe të portofolit e zënë kreditë e pambrojtura në monedhën euro (me 87.2%), ndjekur nga kreditë e pambrojtura në dollarë amerikanë (me 12.6%).

Gjatë vitit 2019, pesha e kredive të pambrojtura në valutë ka shënuar vlera më të larta krahasuar me vitin paraardhës, kryesisht për shkak të rënies më të madhe të emëruesit (tepricës së kredisë në valutë) në krahasim me numëruesin. Kjo ka ardhur kryesisht si rezultat i thyerjes strukturore. Megjithatë, duke filluar nga qershori 2019, vërehet një tendencë rënëse e treguesit, ku teprica e kredisë së pambrojtur në valutë është tkurrur me 4.7%, si rezultat i tkurrjes së kredisë së pambrojtur në monedhën euro me 6% (ndërkohë që kredia e pambrojtur në dollarë amerikanë është rritur me 5%).

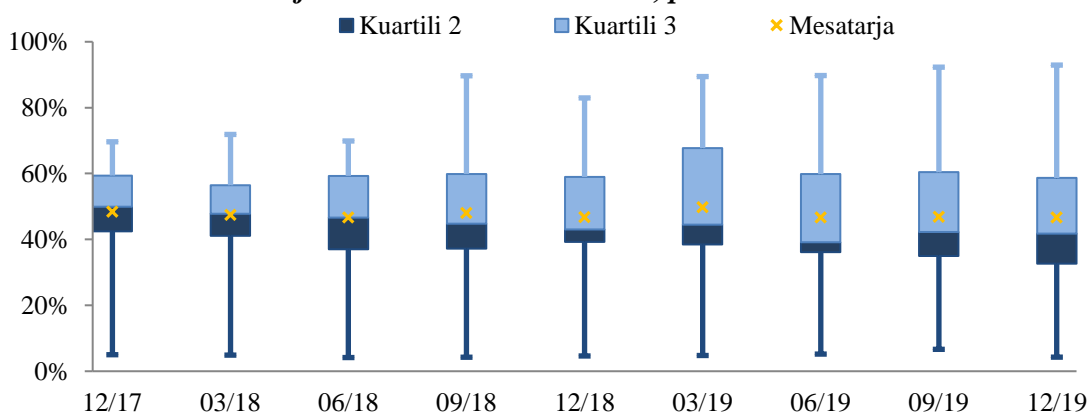
Grafik 9. Raporti i kredive në valutë të pambrojtura për rrezikun e kursit të këmbimit ndaj totalit të kredive në valutë, për sektorin bankar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Shpërndarja e treguesit të kredive të pambrojtura ndaj rrezikut të kursit të këmbimit për bankat e sistemit paraqitet në Grafikon 10. Konstatohet që kemi të bëjmë me një shpërndarje asimetrike pozitive të treguesit, siç tregohet nga pozicionimi i vlerës mesatare mbi medianën. Kjo shpërndarje ka vijuar të zgjerohet gjatë gjashtëmujorit të dytë të vitit 2019. Vlera maksimale ka prekur nivelin 92.9%, nga 89.7% që shënonte në fund të qershorit 2019 dhe 83.0% një vit më parë. Shpërndarja e gjerë e treguesit reflekton faktin që disa banka janë më të ekspozuara ndaj rrezikut të tërthortë të kursit të këmbimit.

Grafik 10. Shpërndarja e peshës së kredive në valutë të pambrojtura ndaj rrezikut të kursit të këmbimit ndaj totalit të kredive në valutë, për bankat e sistemit

Burimi: Banka e Shqipërisë.

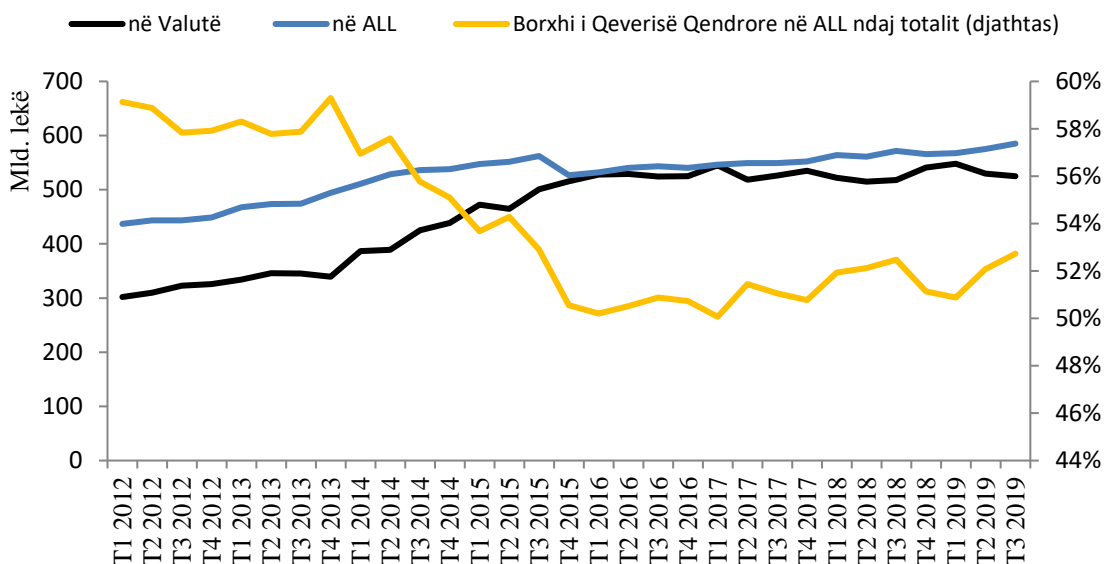
Ecuria e Borxhit Publik

Në fund të shtatorit 2019⁵, vërehet:

- 1) rritje e peshës së letrave me vlerë të borxhit (titujve) me maturitet më të gjatë se 12 muaj;
- 2) rënie e peshës së detyrimeve në valutë të qeverisë shqiptare.

Gjatë vitit 2019 është rritur pesha e borxhit publik në monedhën vendase, duke shënuar nivelin prej 52.7% në fund të tremujorit të tretë 2019, ose 1.6 pp më e lartë se në fund të vitit të kaluar. Rënia e detyrimeve në valutë dhe rritja e atyre në monedhën vendase, ndikon pozitivisht në drejtim të deeuroizimit. Borxhi i brendshëm është i denominuar kryesisht në lekë, ndërsa borxhi i jashtëm është në valuta të ndryshme, por kryesisht në euro.

Grafik 11. Ecuria e borxhit publik në lekë dhe valutë (boshti majtas), si dhe pesha e borxhit publik në lekë ndaj totalit (boshti djathtas)

Burimi: Të dhënat janë marrë nga faqja e internetit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, përpunuar nga Banka e Shqipërisë.

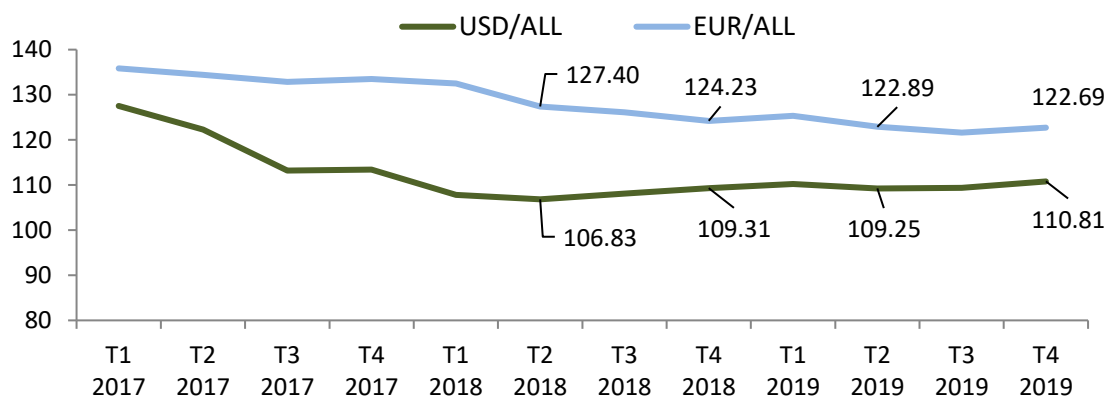
Ecuria e Kursit të Këmbimit

Një kurs i ekuilibruar i këmbimit ndihmon në krijimin e një ambienti makroekonomik të stabilizuar. Në afat të gjatë, qëndrueshmëria e kursit të këmbimit ndihmon në stabilitetin financiar të vendit dhe rritjen e përdorimit të lekut nga operatorët ekonomikë. Në afat më

⁵ Të dhënat më të fundit të publikuara nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë deri në momentin e publikimit të këtij raporti i referohen fundit të muajit shtator 2019.

të shkurtër, luhatshmëria e kursit të këmbimit ndaj situatave të ndryshme të stresit financiar ofron një mekanizëm të rëndësishëm mbrojtës për zhvillimet makroekonomike.

Grafik 12. Ecuria e kursit të këmbimit të lekut ndaj dy valutave kryesore

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Gjatë gjashtëmujorit të dytë 2019, lëvizjet në kursin e këmbimit të Lekut kanë qenë të ulëta. Kundrejt dollarit amerikan, në terma vjetorë, leku është nënçmuar lehtë, duke reflektuar përgjithësisht ecurinë e kursit të këmbimit të dollarit amerikan në tregjet ndërkombëtare të këmbimit. Kundrejt euros, leku është mbiçmuar lehtë duke reflektuar më drejtpërdrejt zhvillimet e përgjithshme ekonomike dhe transaksionet financiare me jorezidentët.

IV Konkluzion

Referuar ecurisë së treguesve të përzgjedhur gjatë gjashtëmujorit të dytë të vitit 2019, vërehet se në përdorimin e valutës nga sektori bankar ka pasur ndryshime të vogla. Më të dukshme, këto ndryshime kanë qenë në anën e aktivitetit të bilancit të sektorit bankar, ku pesha e përdorimit të valutës në kredidhënie ka vijuar të bjerë. Në anën e detyrimeve të sektorit bankar, pesha e depozitave në valutë ka mbetur relativisht e qëndrueshme, por pesha e depozitave në lek me afat maturimi mbi një vit është rritur. Këto zhvillime tregojnë që veprimtaria bankare ka shfaqur ndjeshmëri ndaj masave të marra nga Banka e Shqipërisë për rritjen e përdorimit të monedhës vendase (dhe uljen e përdorimit të valutës), por mund të nevojitet më tepër kohë që zbatimi i masave të tregojë një efekt më të dukshëm.

Si edhe më parë, vlerësojmë se është e nevojshme marrja e masave për të kontrolluar dhe ulur nivelet e përdorimit të valutës, në mënyrë graduale, edhe në sektorin real të ekonomisë. Mbështetur në Memorandumin përkatës të Bashkëpunimit, Banka e Shqipërisë fton edhe palët e tjera nënshkruese të vijojnë aplikimin e masave të tilla për tregjet dhe instrumentet që mbikëqyrin respektivisht.

Aneks I. Paketa e masave të Bankës së Shqipërisë në drejtim të de-euroizimit (Shkurt 2018), dhe treguesit e monitorimit

Masa 1. Për të rritur peshën e monedhës vendase dhe njëkohësisht zgjerimin e maturitetit në strukturën e detyrimeve të sistemit bankar, **Banka e Shqipërisë vendosi të diferencojë normën e rezervës së detyrueshme⁶**, për kategoritë e përfshira në bazën e rezervës së detyruar, si vijon:

- 7.5% (nga 10% që ishte më parë) për detyrimet në lekë me afat maturimi jo më të gjatë se 12 muaj;
- 5% (nga 10% që ishte më parë) për detyrimet në lekë me afat fillestar më të gjatë se 12 muaj deri në 2 vjet;
- 12.5% (nga 10% që ishte më parë) për detyrimet në valutë kur këto zënë nën 50% të totalit;
- 20% (nga 10% që ishte më parë) për pjesën e detyrimeve në valutë mbi 50% të totalit.

Monitorimi i efekteve të Masës 1 bëhet nëpërmjet treguesve në vijim:

- *raportit të depozitave në valutë, të zhveshur nga efektet e kursit të këmbimit ndaj totalit të depozitave;*
- *raportit të depozitave mbi një vit⁷ në lekë, ndaj totalit të depozitave në lekë;*
- *ecurisë së strukturës së borxhit publik.*

Masa 2. Për administrimin më të kujdesshëm të rrezikut të likuiditetit, **Banka e Shqipërisë vendosi të rrisë kërkesën minimale rregullative për aktivet likuide në valutë⁸** në nivelin 20% të detyrimeve afatshkurtra. Për aktivet likuide në lekë, raporti u ruajt në nivelin prej 15%.

Monitorimi i efekteve të Masës 2 do të bëhet nëpërmjet treguesit në vijim:

- *raporti i aktiveve likuide në valutë ndaj detyrimeve afatshkurtra në valutë, të zhveshura nga efekti i kursit të këmbimit.*

⁶ Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 13, datë 7.2.2018, “Për miratimin e normës së rezervës së detyruar mbajtur në Bankën e Shqipërisë nga bankat”.

⁷ Ky tregues u konvertua për të shfaqur ecurinë e peshës së depozitave në lekë mbi një vit, si synim i drejtpërdrejtë i uljes së normës së rezervës së detyrueshme në lek.

⁸ Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 14, datë 7.2.2018, “Për një ndryshim në rregulloren për administrimin e rrezikut të likuiditetit”.

Masa 3. Për rritjen e **ndërgjegjësimit të huamarrësve në lidhje me rrezikun e kursit të këmbimit**, Banka e Shqipërisë u ka kërkuar bankave⁹ që:

- në rastet kur klienti aplikon për kredi në monedhë të ndryshme nga monedha në të cilën ka të ardhurat, bankat t'i propozojnë huamarrësit një kredi alternative në të njëjtën monedhë me të ardhurat e tij, si dhe ta pajisin atë me një shembull konkret se si ndryshon kësti i kredisë në rast nënçmimi të lekut dhe/ose rritjeje të normës së interesit (me vlera të përcaktuara);
- të përfshijnë në kontratat e reja të kredisë në valutë (apo ato që ristrukturohen rishtas), opsionin për përdorimin e mekanizmave që zbusin rrezikun e tregut për kredimarrësin, në rastin kur plotësohen kushtet që janë të dakorduara nga banka dhe huamarrësi.

Monitorimi i efektit të Masës 3 bëhet nëpërmjet treguesve në vijim:

- *kredia në valutë ndaj totalit të portofolit, zhveshur nga efekti i kursit të këmbimit;*
- *kredia në valutë e pambrojtur nga kursi i këmbimit, ndaj totalit të kredive në valutë, zhveshur nga efekti i kursit të këmbimit;*
- *rezultatet e vrojtimit të nivelit të përdorimit të euros në vendet e Evropës Qendrore e Juglindore (EQJL) që përgatitet një herë në vit nga Banka Qendrore e Austrisë (përfshihet vetëm në raportin e publikuar në verë).*

---

⁹ Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 15, datë 7.2.2018, “Për disa ndryshime në rregulloren mbi transparencën për produktet dhe shërbimet bankare e financiare”.

Aneks II. Veprime rregullative të mëparshme që ndikojnë në drejtim të deeuroizimit

Nr.	Masa	Data e adoptimit/e zbatimit	Përshkrim
1.	Kufizimi i huave në valutë të pambrojtura nga rreziku i kursit të këmbimit	Vendimi i Këshillit Mbikëqyrës nr. 62, datë 14.9.2011, “Për administrimin e rrezikut të kredisë nga bankat dhe degët e bankave të huaja”, neni 15	Huatë në valutë, të dhëna për huamarrësit e pambrojtur nga rreziku i kursit të këmbimit (pra ku të ardhurat e huamarrësit janë në lekë), nuk duhet të kapërcejnë nivelin 400% të vlerës së kapitalit rregullator të bankës. Çdo vlerë mbi këtë nivel, zbritet nga vlera e kapitalit rregullator.
2.	Kërkesa minimale për aktive likuide në valutë	Vendimet e Këshillit Mbikëqyrës nr. 75, datë 26.10.2011, dhe nr. 28, datë 27.3.2013	Vendosja e një kërkesë minimale për vlerën e raportit të aktiveve likuide ndaj detyrimeve afatshkurtra, në nivelin 15%, e zbatueshme veçmas për lekun dhe për valutat kryesore (euro, dollar amerikan), dhe në total në nivelin 20%.
3.	Kërkesa më e lartë për kapital, lidhur me huatë në valutë të pambrojtura nga rreziku i kursit të këmbimit	Vendimi i Këshillit Mbikëqyrës nr. 48, datë 31.7.2013, “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”	Huatë në valutë ndaj huamarrësve të pambrojtur nga rreziku i kursit të këmbimit, ponderohen me koeficient më të lartë rreziku (150%), për qëllime të llogaritjes së treguesit të mjaftueshmërisë së kapitalit të bankës.